

Előfizetési árak:

Helyben

Félévre 6 frt.
Három hónapra 5 „

Postán küldve:

Félévre 7 frt.
3 hónapra 3 „ 50 kr.

Egyes szám

10 kr.

DEBRECZEN

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenkint ötször, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton.

Előfizetési pénz s minden közlemény Főpiacz Vecseyház földszint a szerkesztőséghez bérmentve küldendők.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr.

Terjedelmes és többszöri hirdetés alkuszorint

Nyittdíj: 15 kr. soronként.

Bélyegdíj: minden belgatásért külön 30 kr.

Előfizethet helyben: Telegdi K. Lajos és Csáthy Károly könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. Egyébutt a postahivatalok utján.

Üres miniszteri tárczák.

Pest, sept. 14.

(r.r.) Két miniszteri tárcza van üresedőfélben.

A honvédelmi és belügyi.

Amarra nézve gr. Andrássy Gyula miniszterelnök eljöttnek látta az időt, hogy az külön képviselőt nyerjen.

Ha nem örvendhetünk is eléggé annak, hogy külön honvédelmi ministerünk lesz, — mivel a kiegyezési művelet által annyira meglesz kötve a keze, hogy f ü g g e t l e n honvédelmi ministerről szó sem lehet; — mégis el kell ismernünk, mikép e tárczának külön minister által képviseltetése a magyar hadügynek némi lendületet adhat.

Csakhogy ember kellene itt a gátra, ki kellő szervező tehetséggel van megáldva.

Ilyen pedig minél kevesebb van; de még kevesebb azok száma, kiknek a közös-ügyes viszonyok közt e tárczára ajánlkozni kedvök volna.

Báró Vécseyt a Szabolcsi főispánt emlegetik leginkább, ki e hely betöltésére kizemelve volna.

Mi érdemeket szerzett nevezett báró ur e téren, bajos volna megmondani.

Igaz, hogy a mexikói császár segéde volt.

Az is igaz, hogy finom mivel ember.

De ez még nem ad egyik sem képességet a honvédelmi tárcza emelésére.

Azonban, ki tudja, mi tehetség rejlik valakiben.

Igaz, hogy alkotmányos országban az volna szokás, mikép országosan elismert talantumoz férfiak üljenek a kormányon.

Hanem nem törjük el a pálcát egészen a jövő fejlődés felett.

A belügyministeri tárcza is üresedésben volna.

Nem elvi indokok miatt van a változás kilátásban; hanem a b. Wenkheim Béla betegsége miatt fogva.

E tárczára már többeket emlegetnek jeleltekül.

Báró Majtényi Lászlót, kinek a „Pesti Napló“ szerint sok érdeme van, miről azonban az ország mit sem tud, hanem tud oly érdemet, a mivel indokolható az, hogy kineveztetése viszatetszést szülne; tudnillik, honti főispán.

Tréfortot is szörnyen ajánlaná a bécsi „Neue freie Presse“, ha kilátása volna országgyűlési képviselőségre, miről a szűrök daczára is elesett. Perse a „Presse“ szerint ő alkalmas volna a ministeri székre, mert mivelletlen b a r b a r o k n a k nevezte saját honfiát.

Legtöbb kilátással bir a belügyi tárczára gróf Péchy, az erdélyi királyi biztos.

Erről még a „Presse“ is kimondja,

hogy, ha érdemeit kellene előszámlálnia, nagyon meg volna akadva.

Egyébiránt ő a forradalom előtti időkben az Apponyi-kormányának volt híve; Zemplénmegye adminisztrátorságát kezelte a felsőbb utasítások nyomán.

Ökonservatív.

Szélső-jobboldali!

Mit nyerne vele a kormány?

Azt a miniszterek tudják, kik közé sept. 10-re fel is táviratoztattott.

Mit nyerne vele az ország?

Még a jobboldalról kifejtett kormánypárt szempontjából tekintve is: ő ő konseratív méltóságának ministeri székbe jutása nem haladást, hanem hátrálást, visszacsést jelezne!

Igy állunk az üresedőfélben levő ministeri tárczákkal.

De épen most érkezett a távirat báró Wenkheim belügyminister egészségének jobbra fordultáról.

Tán a rosszabbnál még jobb, ha ő marad meg belügyérnek, míg elvi győzelem ki nem szorítja a piros székéből.

Ujdonságok.

= Az ujdonságok ma vette kezdetét a városháza nagy termemellett hivatalos helyiségben. Érdekes képet nyújt a városház tornáczait ellepő néptömeg. Mindenki a remény és kétségbeesés közt ingadozik. A szegény anyák sirmak keservesen, a legények közül egyik busul kedvese keservén, kit még neki kell megvigasztalni, másik talán épen azért, mert nagyon is fáj a lelke szive, a legzajosabb örömmilatkozatokban tör ki. De hiszen köszönjük szépen az ilyen jó kedvet. Bezzeg nem így volna ez mind, ha megkaptuk volna önálló magyar hadseregünket. Mily szívesen bocsátaná el a szerető anya a csupán hazai védelemre szánt hadseregbe kedves gyermekét, hogy le rója azt, ha kell vérevel és éltével, a mivel a szeretett közös édes anyának, a hazának tartozik. De bizony addig míg ez meg nem lesz, s míg a magyar hadiak a „rechts um“, „habt Acht“ commandó szerint fognak azon közös hadseregben szolgálni, mely felett csak annyiban rendelkezik az ország, hogy pénzzel látja el, addig bizony mindig keserves nap lesz a sorozás napja, gyermekre szülőkre egyaránt. No de vigasztalódjunk, nem lesz ez talán mindig így.

= A jövő színidény látványos ujdonsága az „Alpesek királya“ című két számban irt színmű lesz. A kiállítás az eddigi látványosságokat felül fogja mulni úgy diszben, mint tüneményességben; a diszletek e darabhoz ma rendeltettek meg, áruk 2,400 forint. Ohajtjuk, hogy ez is oly jó pénztári darab legyen, mint a „Tékozló“ és „Tündér fátyol“ voltak. — Hát a Tündér Ilona című

látványos darabot fogjuk-e a jövő idény alatt látni?

= A színház mögé oly célszerűen épített raktár annyira kész, hogy oda e héten szombaton már elkezdik a diszitményeket berakni. Mindenesetre igen sok romlásnak és kárnak lesz eleje véve e raktár által, s a diszletek kezelésének is nagy könnyebbségére fog az szolgálni.

= A folyó hó 13-án hirtelen hallal kimult Burai Lászlóné, a hivatalos orvosi vizsgálat szerint, tüdőszélhűdésben halt meg.

= A főiskola keleti oldalán az emlékkertek közti téren a kőburkolaton szorgalmasan dolgoznak. — Ohajtandó volna, ha a kut körüli emlékkert és a Simonfyház körüli utat is még az idén kiköveznék. Mert ott most is pocsolya van; ha pedig az őszi esők beállanak, valóságos mocsár képződik ott, a mi ezen nagy közlekedési helyen igen sok kellemetlenséget, a közel levő háztulajdonosoknak és a látogatott leányiskolának pedig szinte elviselhetlen, az egészségre ártalmas büzt okoz. Nyáron meg a nagy por válik itt a járókelőknek és az egészségnek terhére. Végre a Csokonai-szobor felállítására ideje a jövő tavasz körül legnagyobb valószínűséggel megtörténik; és illő, hogy az emlékkert kerülete csinos legyen, a mit most a sár, máskor a por miatt gyalog alig lehet körül járni.

Mindezen tekintetek megérdemlik a városi hatóság figyelmét, mely eddig is több ízben felhivatott e tárgyban, de süketelenül. Reméljük, hogy alapos kívánatunk nem fog a pusztában elhangzó kiáltásnak vétetni.

* A modern Pandora szelenczéje. A napokban egy asszonyság kezébe izletes porcellan edényecske jutott; kíváncsi figyelemmel gyönyörködött külső czifrázatán, majd födelét felnyitván, tartalmáról akart tudomást szerezni. De amint a szelence födele felnyitott a kíváncsi hölgy ájul-tan hanyatlott le a földre. — Ugyanis az elzárt edényben jóféle sáfrány állott, még pedig jókora mennyiségben, s annak erős illata kiszabadulván, a modern Pandorát annyira elbódítá, hogy csak idő múltán térhetett magához.

= Az elbusult besorozandók közt ma délelőtt valami szóváltás kezdődött, a mi aztán végül öklöződéssé fajult el, úgy hogy a kapitányi hivatalnak kellett a rendet helyreállítani. A rendetlenkedők közül kettő bezáratott.

= Tegnap este valami szoboszlói napszamos a ceglédutczai utczakapitány Kovács István oláhutczában levő bormérő helyiségében, a gazdát valami kis rendreutasítás miatt egy löccsel majd nem hogy agyonütötte; az illető azonban félre ugrott az ütés elől, s segítséget hozott. A garázda ember roppant

istenkáromlások közt vonszoltatta magát a czepléd utcán végig, roppant botránkozására a járó kelőknek és főleg az engesztelési ünnepi isteni tiszteletről épen hazatérő izraelita polgártársaknak. Jó lesz az ily rakoncátlan embert példásan fenytetni.

V a n n á l u n k a gyermekeknek egy különös mulatsága, a miből már többszerecséltenség származott, de a mi ellen sem a szülők semmit nem tesznek, sem azt senki eltiltani nem igyekszik. Ez a házak előtti czölöpök átugrálása. Tegnap is történt ebből szerecséltenség, ugyanis Szóke Mihály csizmadia mester fia tökeugrálás közben egyik karját eltörte.

*** É g b e n** és a földön. Egy sentimentális holdvilágfaló szerelmes, alkonyat tájban elmerülve sétált egy előtte ismerős ablak alatt, melynek zsalui közül csinos angyalarcz mosolygott reá. Az alatt levő pillantásai sovárogra emelkedtek felfelé és a sohajok utat keresve, gyakorta törtek fel oda a magasba. A mint így képzeletével az égbe költözködnék, egyszerre csak — oh keserű sors — eltűnt előtte ablak, zsalukáter és angyalarcz, mert épen a csordáról hazatérő kérdőző állatok egyike, az utjában eső jámbor troubadourt kiméletlen szarvaival, a járőkelők nagy multságára — földre zuhintá, kiábrándítván Ámor védenését.

— M e g h a l t a k : Szeptember 9. V. u. Pogány Mihály I. Julianna 1 éves, hasmenés. Cz. u. Ujváry János 80 éves, epesorvadás. Cz. u. Kalló József 78 éves, szélhűdés. R ó m a i C a t h o l i k : Szeptember 3. Heckenfeld Ferencz 29 éves, öngyilkos. Szabó András fia József 2 hón., ránggöres. Szept. 4. Spika Ede fia Frigyes 2 éves, hasmenésben. Szept. 5. Julop Lajos I. Anna 4 1/2 év., ránggöres. Szept. 8. Bagi Béla I. Julianna 2 1/2 év., ránggöres. Kantor Mihály I. Julianna 2 1/2 éves, tüdőlobb. Szept. 9. Kis Sándor fia Sándor 8 hónapos, hasmenésben.

A debreczeni kereskedelmi s iparkamara véleménye az ipartörvényjavaslat tárgyában.

Nagyméltóságú magyar királyi földmívelés ipar és kereskedelmi minisztérium.
Folyó évi július 24-én 13926 szám alatt kelt intézkvénye folytán, mely mellett az ipartörvényjavaslat oly felhívással küldetett le ezen ke-

T Á R C Z A.

Lélektan és lakáshány.

(Eredeti töprenkedés Pestről.)

— Mentés meg uram a lélekbuvároktól, kiknél nagyobb bolondokat sem hord e föld háta. Minap egyikük azt mondja: a lakás választása fölötté nagy ismertető jele a kedélynek. A borongó kedélyű északnak, az epedő délnak, a tüzes keletnek, a határozatlan nyugotnak választja lakását. Jó Isten, hallott már valaki ilyen eszevesztett beszédet! Mikor örülnünk kell, hogy drága pénzen kapjunk valahogy helyet, hova lenyugtassuk fáradt főnket, még kedélyünkkel tanácskozzunk, vajon ő nagyméltóságának tetszik-e a kilátás a szomszéd szemétdombjára, vagy izlésének megfelelőbb-e a szemközti kőfal, avagy a mohos háztövek elégitik-e ki epedő vágyát s ez esetben lakhatik valamely csillagdaórként, az ég madaraival a — levegőben.

Bizony ennyire jutottunk. És a mit elhallgat a vezérczikkiró, mit magába fojt a földönfutó szegény s mire önérzetes mosolygal gondol a gazdag féreg, mely társait megelőzve, beléfurakodott az édes gyümölcsbe, azt kimondom én, Isten és emberek előtt nyíltan, mint férféhez illik, hogy: nincs lakásom.

Szép napok, hová tüntetek. Midőn ifju voltam és — kedvem szerint választottam lakást, ott, honnan a legvidorabb szem ragyogott felém, a melyet elhagytam, midőn felemésztem a vidor szem vidor sugarait. Városatyák, könyörüljétek rajtam, adjátok vissza elrabolt boldogságomat!

Lám, talán még sem oly nagy bolond az a fenti bolond lélekbuvár, az ő ismertető jeleivel?

reskedelmi és iparkamarához, hogy érzett és behatározható tárgyalás után a fontos törvényjavaslat felett, kellőleg indokolt véleményt adjon, következéskében terjeszti fel tiszteletteljesen idevonatkozó nézeteit.

A kamara mindenképp először üdvözlé a jelen törvényjavaslat szabadelvű irányát, mely a jelenkor szellemének és kívánalmainak figyelembe vételével a szabad ipar elveit fogadván el alapul, az ipari tevékenységet oly szabályoknak törekszik alávetni, melyek más, a műveltség magasabb fokán álló nemzeteknél is fenállanak, noha másrésztől köteletségének ösméri azt is kinyilatkoztatni, miszerint a törvényjavaslatnak fájdalom jelentékeny hiányai vannak.

Nagy hiány különösen a törvényjavaslatnál az általánosság épen ott, hol a legnagyobb szabotosság szükségeltetnék, továbbá hogy az ipar legnagyobb részét a törvényből kihagyja, és végre, hogy számos iparágot a törvény határozata alól elvonván, azokat vagy kormányi későbbi rendelkezések vagy önkényes hatósági eljárásnak bocsátja alája.

A mi a törvényjavaslat egyes szakaszait illeti, azokra nézve a kamara véleményes nézetei és javaslati következőkben öszpontosulnak.

1-ő §-ra. Az első szakasz első része így hangzik:
A magyar korona területén mindenki, ki élte 24-ik évét betöltötte — nemre való tekintet nélkül — az illetékes hatóságnál tett szóbeli vagy írásbeli bejelentés és erről nyert igazolvány alapján bármely iparágat, bárhol önállóan és szabadon gyakorolhat.

A kamara véleménye szerint helyesen eképv volna módosítandó:

A magyar korona területén mindenki, ki élte 20-ik évét betöltötte, nemre való tekintet nélkül, az illetékes hatóságnál tett szóbeli vagy írásbeli bejelentés után, mely a bejelentésről szóló előismervényt nyolcz nap alatt kiadni tartozik, bármely iparágat, bárhol önállóan és szabadon gyakorolhat. (Folyt. köv.)

Fővárosi értesítő.

*** L ó n y a i M e n y h é r t** pénzügyminister már vissza érkezett Zágrábról. Budán másfél napig időzött s aztán néhány napra Erdélybe utazott.

*** B. E ö t v ö s J ó z s e f** daczára a legujabban felmerült híreknek — csakugyan megfogja látogatni Erdélyt Molnár Aladár kíséretében.

*** A z t i r j a a „M a g y. Á l l.”** hogy ha Pesten Husz ötszáz éves ünnepét megülik, akkor Macsvánszkiét is megülihetnék, van ez akkora vértanu mint az. Ehez kell aztán — tolerancia!

*** A g ö z s i k l ó t** új terminus szerint november 1-én fogják megújítani. (?)

*** A n e m z e t i m u z e u m** képtárát rendezni fogják. Ligeti Antal a képtár felügyelője nagyon buzgólkodik, hogy ott minél czélszerűbb

Hogy megfogtam magam saját hálomban. Talán ama boldog időkről szólt s világtájéki szavainak átvitt értelme van, míg valójukban pedig azt jelentik, hogy az ember kedélyének megfelelőleg választ lakást; a szerint, hogy minő szemet kedvel, hisz szem is annyiféle van, mint irányszírom a szélrőzsán. S így kétszeres bűnös vagy várostannács, mert lerontád a tan elveit, megingatod sarkpontjait, kételyt támasztasz a megnyugtató hit helyett, előd a boldogságot stb. stb.

A lapok elkérdik egymástól, hogy ama linzi pap, kinek erőlyes fellépése a zsarnok püspök ellen oly méltó figyelmet keltett, vajon miért vonta vissza a férfias levelet és csókolja újra megrtört bűnősként püspöke lábát. Együgyű kérdés. Nem talál lakást; az anyaszentegyháznak pedig barátságos fillérei vannak, melyek nyáron hűvösek, télen pedig jól fűthetők. Lesznek emberek, kik e miatt gyávának fogják nevezni, lehet, hogy csakugyan gyáva és nem más. Az egykori katona, ki agyonlötötte magát, nehogy csatába kelljen mennie, gyáva volt? Ugy látszik, de ki merne rá megesküdni, hogy az volt? Fogadok rá, hogy száz közül kilencvenkilenc bolondnak tartja. És Heinzel Rajmond nem örülhetett meg a válságos időközben, vagy helyesebben nem lehet-e, hogy örülttették? Kik? Miért? Nem kérdem, ah, ha az embernek nincs lakása!

De jaj, nekem sincs lakásom. Egy gondolat bánt engemet, utczán, nem ágyban halni meg; lassan elfogyó, mint a vízsepp, melyet az utczára önt... — rimet nem találók, — de az igaz, hogy lakást sem, — pedig egész nap sem tettem mást, mint hogy sorban jártam minden városrészt. — És azt hiszitek, hogy ez oly könnyű dolog s kiváltkép nekem, ki eddig csak képméletben szoktam bebarangolni a világot. Hal most először vágyodom utánad narancstermő dél-

intézkedések történjenek. Érdekesnek tartjuk megemlíteni hogy augusztus hóban csak a képtárt több mint 15.000-en látogatták.

*** A z o r s z á g h á z** kiépítésére nézve a közlekedési ügyészséghez négy terv érkezett be, melyek közt legcélszerűsőbb Hofhauser és Wechslmann építész tervei találtak.

*** A b u d a i** körüli vaspálya egy telket vásárolt a Laszlovszky és Lipótmezei válon, hol várótermet fog építtetni.

B e l f ö l d.

*** A z „A l f ö l d”** írja: Az első erdélyi vasút kevés ideje hogy fennáll és már is élénk forgalmat mutathat fel. Hasonló jövőnek néz elé azon vonal is, mely a Bánságból Temesvártól Orsováig országgyűlésileg engedélyezve van.

*** A K á p o l n á n** ál elesett honvédek sirja fölé emelendő emlékszóbor költsége, még nem elegendő arra, hogy a honfiai kegyelet megfelelőleg örökíthesse meg a vértanuk emlékezetét; e végből Lenkey Károly volt honvédeztredes adakozásra szólítja fel a honfiakat, hogy a hősök sirja ne maradjon még továbbra is így jeltelenül.

*** S z á s z - F e n e s e n** egy gyermek a kitalált kender száraz kóroít nagy halmazba összegyűjtö a kertben, s midőn a halom magasra felmúlt, azt meggyújtotta. A pajkos gyermek eme veszélyes játékát csak akkor vették észre, midőn a lángok rohamosan harapódzva, már a kerf deszkakerítésébe kaptak, de mégis elég korán arra, hogy a gyorsan alkalmazott segély folytán a bekövetkező veszélyt nagy nehezen elháríthaták.

*** B a r e s** helységben a babona hívei azt tartják, hogy ha szombaton délután munkálkodnak akkor a jég elveri a termést. Különösen van ott egy bíró, kit babonaságban semmi féle vön asszony nem mul felül, s ez igen szigorúan tiltja a népek a szombat délutáni munkát; házról-házra vizsgálgatja, kik merészelnék munkára kelni. Így történt aztán, hogy a napokban szombaton igen szép idő levén, a széna, mit akkor felgyűjtettek volna, renden maradt s vasárnap oly eső volt, hogy a szénát tönkre tette. De a bíró kárpótlást ilyenkor nem ad ugyan, hanem azt mondja világtalálással, hogy Isten akarta így. És a jámbor falusi népek megkell nyugodni benne, miután nem lehet kikötöni a hatalmas potentáttal, ki míg babonasága által a korhelységnek ad szabad lábat, tetemes károkat is okoz.

*** N a g y s z o m b a t b a n** egy 94 évet ért szabómester halt el, kinek egyetlen hajaszála sem öszült meg, sőt még pápaszemet sem használt.

— K o s s u t h t a l i beszélgetés alkalmából közöl a Honban Hegedűs Sándor némi részleteket Kossuth erőteljes csengő hangjával fesztelenül nyilvánítá nézeteit. Örömmel vonjuk ki az érdekes czikkből azon megnyugtató állítást, hogy a nagy férfi a lehető legjobb egységben van. — A horváth bán csinos beigtató beszéd-

vidék; hogy lehetnék porszem, melyet rónáidra sörpör a könyörteljes északi szél. Vagy azt hiszitek, hogy Ilugo a tengerparton ábrádozza végig regényeit? Ebből ugyan meg nem gazdagodnék sem ő, sem kiadója, hanem beírja szí azokat ő is, valamint Trefort czikkei sem készülnek a szabad ég alatt, bármennyire légből kapottaknak látszanak is. Mankómat adjátok vissza, adjátok lakást, mert maholnap koldusként láttok az utcasarkon, ha időközben nem dermednek meg tagjaim a hidegtől.

Egy gondolat. Hála neked, jó ég s kegyes kapitányság. Egy végső kísérlet...

Megtörtént! Hasztalan; éh és fagyhalálra vagyok kárhoztatva. Pedig melléje álltam, kiabáltam a népes utcán, fényes nappal dinyehéjat dobtam lábaim elé; az utczai biztos nem fogott el. Mindent megtettem, mi bűnös, botrányos és némileg összeegyeztethető a becsülettel. Csak „Eljen Kossuth”-ot nem kiáltottam. Inkább halált, mint ily áron életet, mely a kormány előtt ekkép kompromittálva volna. Az utczai biztos pedig csak nézte kétségbeesett öröklődésemét és mosolygott. Talán olvasott lelkemben és felismerte égi ártatlanságomat. De miért is teszték lélekbuvárokat utczai örökké? Lélekbuvárok, ti vagytok halálom okozói, fejetekre szálljon vérem és terhelje lelkeiteket a vád, miglen magatok kiszorítva lakásaitokból bűnbánólag fogtok szellemem előtt térdelni, melyet oly ifjan száműztetek az árnyak világába.

Fázom, éhezem; érzem mint hogy el eröm. Lopjak? Gyilkoljak? Kezeim nem bírnák már, ah s az élet oly szép — volt. Átkozott lélekbuvár!... A lakás választása... fölötté nagy... ismertető... jele... a ké... dély... nek... Eljen Kossuth Lajos!!! felkiáltások, elesiptek... és lett lakásom!

Debreu 1869

67-73. n. n. n.

a hírből

ből, mely forró honszeretettől van áthatva, érdekesnek tartjuk kiemelni, azonnyilatkozatát, melyben magát „a nemzetnek felelős polgári hánya” czimmel nevezte.

Nagyvéri szinkör.

(F. K.) Szept. 7. Balázs Ilka javára javára először adatott: „Ubrik Borbála, vagy egy apácza- zárda tükai,” eredeti színmű dalokkal és táncz- czal 6 képben. Irta Lukácsi S., zenéjét Káldi Gy. E napon már kora reggel telve volt a szinkör ud- vara jegyet váltani ohajtókkal; — csakugy ostrom-olták a pénztárt, azonban mindhiába, mert már jó előre el voltak a jegyek kapkódva. — E darab nagyszerű ezime mindenkiben felkelté a kíván- csiságot, melynek folytán annyira zsufolásig meg- tett szinkörünk, hogy ott már kezdetben is friss lég után sohajtozán; a pénztár pedig számtalan színházba vágyó előtt jóval az előadást megelő- zőleg bezárattott, miután a szinkör képtelen lett egyetlen lelket is befogni. Mielőtt az előadásra térnénk, megjegyezzük azt, hogy e mű hallomás- szerint még 3-or kerülvén szüre, már ezen elő- adásokra is többnyire le vannak tartóztatva. — Borbála mint tudhatni több szerző által dolgoz- tatott ki, jelen mű Lukácsitól, ezek közt első he- lyen áll. — Hogy sok silányság rejlik ebben is, és hogy maradandó becsesél nem bír, kétséget nem szenved, azonban a színpadi hatást még sem le- het tőle elvitatni. — Főszereplő benne páter Stifé- lius jezsuita, gyónató a kármelita nőknél, kí- nek ármánykodása okozza Borbála elzárását, mert mint ifjú apáca megveti szerelmi vallomá- sát és semmiféle eszközökkel nem képes Stifélius szerelmi tárgyát meghódítani. Stifélius szerep- ben Beresényivel nem voltunk megelégedve, mi- vel játékok utánzást, előadásában, illetőleg be- szédmodorában némi túlzást vehettek észre mind- azok, kik őt az egész darab folyamán keresztül folytonos figyelemben tartották; leginkább feltű- nést okozott félszeg s erőltetett arczjátéka, meg- látszott az efele szerepekbeni járatlansága. Viz- vári mint Bonifácius inas, később fráter a jezsui- táknál, utóbb pedig rendőrszolgá; általános de- rütliséget idézett elő, leginkább megtapsoltattak s ujrátattak énekrészei, melyekből egy complotet (ő fogja tudni melyiket) bátran el is hagyhatott volna, ami a többi közt igen rosszul vette ki ma- gát. Balázs Ilka Iduna ballett-tánczosnó szerepé- nek kellőleg megfelelt. Ubrik Borbála Szakál Ró- za volt, azonban szerepkörét szűk térre szorítá a szerző.

Szept. 9. „II. Rákóczi Ferenc fogsága” ere- deti tört. gráma 5 felv. Irta Szigligeti. Temesvári a czimszerepet általános jól adá.

Külföld.

— Párisból érdekes részletek fekszenek előttünk azon oly igen várt sétakocsizás felől, a melyet st. cloudi beteg a francia főváros utcáin keresztül tett. Azonban e kocsizás sem a várt ter- jedelemben nem történt, sem nem kísértetett a közönség részéről azon hatás által, a melyre mind- denfelől oly bizonyossággal számítottak. Az idő sem volt valami kedvező. Hogy minden tévesztés- nek eleje vétették, a császári kocsit mellett gr. Raimbeaux a császári lovászmester lovagolt. Kül- önben mint biztos hírt tejesztik a párisi lapok hogy Napoleon a szept. 12-iki minisztertanácsban elnökölt.

— A „Gaulois” a császár kikocsizása felől a következő tudósítást közli: „Délután 3 óraker indult el a császár St. Cloudból nejével és csekély kísérettel. A császár és császárné zárt kocsiba ül- tek, melynek nagy üveg ablakain át könnyen fel lehetett ismerni a beteget, kinek kinézésén a fáj- dalmak nyomait lehetett észrevenni. A második kocsiban a szolgálattevő orvos, egy kamarás és két udvari hölgy ültek. A harmadikban Galand, a császári rendőrfőnök, ki első Napoleon ügynöke volt. Végre a negyedik kocsiban, mely az egész séta alatt híven követé a többi, egy fiatal előkelő hölgy ült, ki gyakran kibajlott a kocsiból, mintha a nép lelkesedéséről akart volna meggyőződést szerezni. A menet a boulegnei erdőn haladt ke- resztül, aztán az elyséi mezőn, a concor- dia téren a rue Royale on át a boulevardokat. Az új operatérén a császár parancsára megállott a kocsit, s az egész menet megfordult, s a Rue de la Paixen keresztül haladt visszafelé. Arról is volt szó hogy a Tuillerieshez hajtatnák, de a Castiglione utca végén más parancs jött, hogy jobbra kell fordulni, s ekkor visszatértek St. Cloudba.” A „Gaulois” ezen leírását több külföldi lap kíséri megjegyzésekkel, mi ezek közül csak a „Köln. Z.”-ből idézünk pár sort. Ez ugyanis a többi közt írja: „A bámuló nép csaknem önkénytelenül szá- malomra gerjedt, a midőn a még mindig beteg embert, kinek sikerült egy 40 millió lélekből álló

nemzetet 17 éven át féken tartani, Páris utcáin végig vonszoltatni látta, hogy művének, mit örökösnek hitt felépíteni, még egy ideig fenállást biz- tosítson. A kocsik csak lépést haladtak. A boule- vardeokon nem volt valami számos a néptömeg; mert senki sem hitte, hogy el fog jönni, — nem is éltették sehoh, bár azt se lehet mondani, hogy igen nagy hidegséggel fogadták volna, de annyit áll, hogy mindenütt ünnepléses esemény uralkodott.

— A „Patrie” madridi levelezője azt állítja, hogy Serrano jelöltsége a spanyol trónra, mindig általánosabb pártoláshoz örvend. Egyszersmind azon hír is terjed ezzel kapcsolatban, hogy Ser- rano tizenegy éves fiát Prim 6 éves leányával akarják eljegyezni, s így egy új valódi spanyol dynastiát alapítani. Más hírek pedig arról tudósi- tanak, hogy nyomára jöttek annak, miért nem akar Isabella a trónról fia javára lemondani, és pedig azért, mert ha megszűnik királyné lenni, egyszersmind megszűnnek a családja is lenni, s ez esetben férjére szállna a spanyol törvények értelmében a családi ügyekben és vagyonban, tehát az angol bankban levő milliók felett is a ren- delkezési jog.

— A „Post” római levelezője szerint a pápa Schweizban egy érsekséget akar felállítani, s a sveitzi katholicusokat egy primással megaján- dékozni, kinek széke Freiburgban lenne. Ugyan ezen tudósítást szerint a bajor követ paraszt emelt a római curiánál a „Correspondence de Róma” egy- czikke miatt, melyben Hohenlohe herceg igen erősen meg van támadva, s azon tanács van neki adva, hogy inkább afelett örködjék, nehogy a kedves Bajorország elnyeltesék azon állam által, mely oly roppant étvágygyal áhítottak utána, s hagyjon békét e theologiai kérdéseknek. Miután Rómában előleges censura van, a szerkesztő ellen fellépni nem lehetett, hanem azon censor kapott nagy megróvást Antonellitől, ki ama czikket az imprimaturral ellátta, s hivatalából elmozdított.

— A varsói „Rendőri” lap” újból egy Lengyelországban kitörendő forradalmat fedezett fel. Az említett lap szerint Lengyelország ismét egy új 1863-nak előestéjén áll. Varsóban nevezetesen a legutóbbi napokban, épen úgy mint az utolsó forradalom előtt előfordult, hogy nyilvános helye- ken a nők ruhái égető folyadékokkal, természet- esen ismeretlen gonosztörvők által leöntettek. Proclamációkat is találtak, melyekben az ifjuság fegyverfogásra ingereltetik fel, s ezek az orosz socialista Bakunin, s más ilyesek által vannak aláírva. Aztán az országban izgatott járnak-ke- nek, s a forradalomra esábitanak. stb. Természe- tes, hogy ez az utolsó betűig hazugság, s a mosz- kaiu provocateur agensek által van jelenetve. Ezenkívül mindenütt híreszteltetik, hogy Galiczi- ában lázadás van kitörőben, s a muszka agensek még a 14—15 éves tanulókat is esábitják a Gali- cziába átszökésre. Legközelebb egy ily agentst a szülők egyike megcsipett és feljelentett, azonban a hatóság semmit nem tett vele; mihelyt iromá- nyait megmutatta szabadon bocsátott.

Különfélek.

— A porosz zárdák felől a Bonifácius-féle naptárban, melyet Müller egyházi tanácsos szer- keszt, a következő adatokat olvassuk: „Porosz- ország régi és újabb tartományaiiban 97 szerzetes zárdá van, 740 szerzetessel, 236 avatoneczal és laicussal, tehát mindössze 975 egyénnel. Ezek 14 szerzetes renhez tartoznak. Leginkább el van- vak terjedve a Ferenc-rendiek, ezeknek 30 zár- dájukban 182 szerzetes és 113 avatonecz van. A jezsuiták 14 zárdával bírnak, a tagok száma 123, az avatoneczoké 10. A redemptoristák 63 vannak 4 zárdában. A Domonkos-rendiek csak 21-en, ha- sonlóképen 4 zárdában. Sokkal gazdagabb a por- roz állam az apáczárdákban. — Ilyen 736 van 5086 apáczával, s 861 avatoneczal, tehát egész- ben 5947 személylyel. Ezek 31 szerzetes renhez tartoznak. Itt is a Ferenc-rendiek vannak legin- kább elterjedve, mert 95 zárdában 715 apáca és 53 avatonecz van. Ezután jönnek a borromái szü- zek 94 zárdával, 648 szüzzel. (?) Az Orsolya-szü- zek (a jezsuiták női szerzetes rende) 21 zárdában 530 apáczával. Ezek szerint a poroz államban 833 zárdá van s ezekben 9623 egyén van eltemet- ve a társadalomra nézve. Legszámbos a zárdák mennyisége a boroszloi egyházmegyében, aztán a kölniben, s ezek után a müncheni következik. — Megjegyezzük, hogy ez adatok alig 2 hónap előtt hivatalosan állították össze, s teljes hitelt érde- melnek.

— A suezai csatorna lehető forgalma felől az „Economist” című németországi kereskedelmi lap hosszabb, érdekes számítását közöl; mely ellen csupán az a kifogásunk van, hogy ezen forrás, honnan adatait veszi, nem igen érdemel teljes hi- telt. Az eddigi számítások szerint az első évi for- galom mintegy 6,000,000 tonnára van előszámít-

va, de ez az említett cikkben hibásnak állittatik, miután az összes forgalom a mult évben vizen és szárazon együtt tett mindössze 5,300,000 tonnát. E számításba az Ausztria és Egyptom, valamint a Törökország és Egyptom közti hajózás nem foglaltatik benne; de miután ezek a francia- és olaszországi megfelelő számokat nem igen halad- ják túl, így aztán körülbelől kikerülne a 6 millió tonna 1 évi forgalom. E tonnatartalom legnagyobb részt (az egyptomi rész kivételével) a vitorlás hajók közt oszlik meg; az pedig általános hit, hogy a vitorlás hajók nem igen fogják a csatornát igénybe venni, legalább a földközi tenger mellé- kén túl lakó nemzetek hajói nem; már pedig a forgalom majdnem kizárólag ezeknek kezében van. Annak oka, hogy miért nem akarják a vitor- lás hajók a suezai csatornán átjárást használni, abban keresendő, hogy azon időnyerés, mit ez ál- tal elérnek, nem éri fel azon költségtöbbletet, a mit e csatornán áthaladó hajók adóképen fizetni tartoznak. — A nevezett lap az első évi forgalom valószínűleges kiszámítására nézve a jelenlegi tengerentuli forgalmat veszi fel, mi most legfel- jebb 5,950,000 tonnát képvisel; s az új forgalmi utra az első évre nem számít többet 1 millió ton- nánál, s így ez eredeti becslést legalább is hatszo- rosan vettnek állítja. Mindazonáltal igen szép jö- vőt jósol a csatornának, mert a gőzhajók napról- napra kezdenek tulsulyra vergődni a vitorlás ha- jók felett, s ha majd — mi rövid időn bekövetke- zend — a közlekedést és kereskedelmi forgalmat kiválóan gőzhajók eszközlik, ezek nem igen fog- nak visszajedni a kissé magasan szabott csator- na-vámtól sem.

— A suezai csatorna semlegessége most ki- válóan foglalkodtatja az európai nagyhatalmakat; semlegesítés nélkül a csatorna rövid időn igen komoly harcok színhelyévé válnék. — Ausztria ohajtja a semlegesítést, de — hallgat; Porosz- ország Angliával keztfogva halad ezen kérdésben, Olaszország most fejlődő keleti kereskede- sely- tán sokkal inkább érdekelve van, mintsem hogy ezen reá nézve oly fontos kereskedelmi ut bi- ztosítását minden áron elő ne igyekeznek segíteni. — Csupán Francia- és Oroszország vannak a többi hatalmaktól eltérő előmenyen. — Angolország, mint főmozgató erő a suezai csatorna munkálatai- nál, különös kedvezményekre számít, s a maga érdekeivel többet gondol mint Európával. Orosz- ország pedig bizalmatlanul tekint minden oly ke- leti kereskedelmi utra, mely nem az Uralon megy keresztül.

— S t r i k e Hamburgban. A Lauenstein-féle kocsigyár munkásai a mult héten kedden beszü- nttették a munkát, s e beszüntetés az nap este igen százalomra méltó kihágások által kőkötetett. — Hét óra tájban a fellázadt munkások közül 3— 400-an a Spalding-utczába mentek, s betörték a régi Lauenstein-féle gyárba, hol mindent pusztí- tani kezdettek. Az ott foglalkozó munkások bo- totokkal felfegyverkezve igyekeztek a támadókat visszaverni, de kénytelenek lettek a tulnyomó erő elől meghátrálni. E közben rendőrök requiáltat- tattak, de ezek sem tudtak a lázadókkal semmi- re meuni. — Miután mindent szétromboltak, s a munkásokat elűzték, kétfelé oszlottak; az egyik rész a spalding-utczai gazdasági épületekbe (ezek is a gyárhoz tartoztak) mentek, hol több Dán- és Svédországból ujonan szerződött munkás lakott, s ott is mindent összeromboltak. A másik rész a rothenburgi új gyárba ment át, hol a gyárigaz- gató Kirchweger is lakott, s ezen gyárban is ret- tenetes pusztítást vittek végbe. — A butorzatot mind összetördelték, az ablakokon kihányták, a rajzokat az irodában összetépték, sőt a gépeket is összevették. Az igazgatót, ki menekülni akart, egy Wonzel nevű lakatos feltartóztatta, ez azon- ban revolverrel hasba lötte. Még ezen kívül két munkás kapott nehéz sebet, amidőn katonaság lépett közbe, a munkások szét oszlottak, úgyhogy csak később lehetett egyeseket elfogni.

Legújabb

— Z á g r á b, szept. 14. A bán ma mutatta be az országgyűlésnek a kormányzósági osztály főnököt, s a ház üdvözlései közt foglalta el helyét.

— B é c s, szept. 14. A község tanács egyhan- gulag elhatározta, hogy a Humboldt ünnepélyre táviratilag küldi meg üdvözlését.

— L e m b e r g, szept. 14. A mai népgyűlés elhatározta, hogy az általános szavazatjog meg- adását követeli. Dobrzanszky az általános szavazat- jog ellen beszélt.

— Ó felsége tegnap indult Bécsből, Gödöl- lőre meddig időzik Gödöllőn ő Felsége, vagy mi- kor fog Budára menni, még nem bizonyos.

Magyar kir. szab. tiszavidéki vasúti MENETREND, az erdélyi vasutüzlet megnyitása napjától a további rendelésig.

		óra	percz	naprészt	óra	percz	naprészt	
I. Bécs és Pestről Kassára felé.	Bécs ind.	8	—	este	7	30	reg.	
	Pest	6	30	reg.	5	23	este	
	Czegléd	9	39	"	8	4	"	
	Szolnok	10	37	"	9	17	éjjel	
	Püsp.-Ladány	1	33	délu.	1	3	"	
	Debreczen	3	5	"	3	48	reg.	
	Nyiregyháza	4	35	"	8	24	"	
	Tokaj	5	31	este	9	—	"	
II. Bécs és Pestről Aradra felé.	Bécs ind.	8	—	este	7	30	reggel	
	Pest	6	30	reggel	5	23	este	
	Czegléd	9	24	"	8	19	"	
	Szolnok	10	16	délelőtt	9	47	éjjel	
	Mező-Túr	11	29	"	11	40	"	
	Csaba	1	9	délután	2	36	"	
	Arad	2	52	"	5	11	reggel	
	III. Bécs és Pestről Nagyváradra felé.	Bécs ind.	8	—	este	—	—	—
Pest		6	30	reggel	—	—	—	
Czegléd		9	39	"	—	—	—	
Püsp.-Ladány		2	7	délután	—	—	—	
B.-Ujfalu		3	16	"	—	—	—	
Nagyvárad		4	31	"	—	—	—	
IV. Kassáról Pest és Bécs felé.		Kassa ind.	5	21	reg.	12	1	déib.
		Miskolcz	7	55	"	3	20	délu.
	Tokaj	9	37	"	5	50	este	
	Nyiregyháza	10	39	"	7	33	"	
	Debreczen	12	19	délu.	10	26	éjjel	
	Püsp.-Ladány	1	57	"	12	39	"	
	Szolnok	4	39	"	4	39	reg.	
	Czegléd	6	33	este	5	55	"	
V. Nagyváradról Aradról Pest és Bécs felé.	Arad ind.	12	26	délután	8	47	este	
	Csaba	2	7	"	11	23	éjjel	
	Mező-Túr	3	43	"	2	15	"	
	Szolnok	5	—	"	4	18	reggel	
	Czegléd	5	48	este	5	38	"	
	Pest	8	39	"	9	5	"	
	Bécs	6	14	reggel	6	39	este	
	VI. Nagyváradról Pest és Bécs felé.	Nagyvárad ind.	10	20	délelőtt	—	—	—
B.-Ujfalu		14	44	"	—	—	—	
Püsp.-Ladány		12	55	délután	—	—	—	
Czegléd		5	33	este	—	—	—	
Pest		8	39	"	—	—	—	
Bécs		6	14	reggel	—	—	—	

A közállomásokról indulás ideje, minden pályaudvaron a kifüggesztett részletes menetrendben van kimutatva.

A vasúthoz csatlakozó postakocsik menetrendje.

Arad-Szeben: Indul Aradról naponként este 7 órakor. — Érkezik Aradra naponként reggel 5 óra 19 perczkor, (5—4 utas felvétele mellett).
 Nagyvárad-Arad: Ind. (Személy-szállítás). Nagyváradról naponként este 6 órakor. — Érke. Nagyváradra naponként reggel 9 órakor.
 Nagyvárad-Kolozsvár: Ind. Nagyváradról nap.kint este 6 ór. 50 p. kor. — Érke. Nagyváradra nap.kint reg. 6 ór. 40 percz. (7—8 utas felvétele mellett).
 Nyiregyháza-Beregszász: Ind. Nyiregyháza-ról nap.kint reg. 7 ór. Érke. Nyiregyháza-ra nap.kint este 4 ór. 50 percz. (5 utas felvétele mellett).
 Miskolcz-Eger-Hatvan: Ind. Miskolcz-ról nap.kint reg. 8 ór. 50 percz. — Érke. Miskolczra nap.kint este 6 ór. 10 percz. (5 utas felvétele mellett).
 Kassa-Lőcse-Késmárk: Ind. Kassáról nap.kint reg. 12 ór. — Érke. Kassára nap.kint éjjel 12 ór. 10 percz. (5 utas felvétele mellett).
 Kassa-Tarnov: Ind. Kassáról nap.kint reg. 1 ór. — Érke. Kassára nap.kint éjjel 10 ór. 50 percz. (7 utas felvétele mellett).
 Kassa-Munkács-Sziget: Ind. Kassáról nap.kint éjjel 11 ór. 45 percz. — Érke. Kassára nap.kint reg. 1 ór. (5 utas felvétele mellett).
 Kassa-Vác: Ind. Kassáról vasárnap, hétfőn, szerdán és pénteken d. e. 10 ór. — Érke. Kassára hétfőn, szerdán, pénteken és szombaton d. u. 2 ór. 45 (3percz. utas felvétele mellett).

Az Igazgatóság.

H I R D E T É S E K.

Pályázat.

A dohánybevéltő hivatalnál Debreczenben és Nyiregyházaan egy egy 22 öl hosszú és 8 öl széles raktár építtetik, s az erre vonatkozó pályázat f. hó 27-kén lesz tárgyalva.

Vállalkozni kívánók tehát írásbeli, bélyegzett, 5% bántépénzi nyugtával ellátott ajánlatukat legfeljebb f. hó 27-dik déli 12 óráig a debreczeni m. k. dohánybevéltő felügyelőségénél tételesen le.

Az előirányzott összeg a debreczeni raktárnál 14,396 frt 29 kr-ra, és a nyiregyházinál 14,709 frt 34 kr-ra rug.

Az építkezési munkálatok a pályázathatási ideny alatt megtekiütés végett, a fent nevezett felügyelőségénél fektüsznek.

A m. kir. dohánybevéltő felügyelőség, Debreczenben.
98. 1—5
1869. szeptember 13.

H i r d e t m é n y.

Néhai Lajos István és neje Kornhoffer Viktória hagyatékához tartozó összes ingóságok f. évi szeptember 24-dik s következő napjain d. u. 3 órakor a vargautczai 2530. számú hagyatéki háznál;

A varga-utczai 2530. számú 5000 frtra becsült hagyatéki ház pedig f. évi szeptember 30-kán, szükség esetében f. évi október 30-kán d. u. 3 órakor, a helyszínén tartandó nyilvános árverésen el fognak adni.

Az árverési feltételek Szabó Imre törvényszéki kiküldött tanácsnoknál megtekinthetők.

Kelt sz. kir. Debreczen vár s törvényszékének, mint gyámhatóságnak 1869-dik évi szeptember 4-kén tartott üléséből.

97. 5—3

Felelős szerkesztő s kiadó-tulajdonos: **Oláh Károly.**

Kávéház megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy

A „Fehér ló“-hoz czimzett vendéglőbeni

Kávéházat

egész ujonnan berendezve, azt **vasárnap f. hó 19-én** megnyitandom. A midőn fölörökvésem oda leend irányozva, hogy a n. é. közönség pártolását az italok kitünő minősége és pontos kiszolgálás által ki érdemljem, magamat továbbra is ajánlom.

100. 1—3

Frohner Bernát m. k

Az „István“ gőzmalom-társulat

azon t. cz. részvényesei, kik az 1868-dik évi april 26-dik társulati közgyűlés határozatából kibocsátott új részvényekre szóló

ideiglenes igazolványok

birtokában vannak, ezennel felhivatnak, miszerint az 5-dik 10% részlet és pedig: egy egész részvényre 10 frtot, f. évi október 1-től 15-ig a társulat irodájában (czegléd utza Kalka ház) befizetni sziveskedjenek.
Debreczen, 1869. szeptember 15.

99. 1—0

A képviselő választmány.

Árverési hirdetmény.

A néhai Auer Andrásné Hoffer Zsuzsanna hagyatékához tartozó 148. sz. külső vásári 200 frtra becsült **kösátor**, a városi törv. széknek mint gyámhatóságnak f. évi 4498. p. sz. végzése folytán f. évi **október 1-ső** napján d. u. 5 órakor a hely színén tartandó nyilvános árverés útján azonnali készpénzfizetés mellett el fog adni — Kelt Debreczenben, szept. 3. 1869.

85. 5—5

Nánássy László, törv. tanácsnok.

Debreczen. 1869. Nyomatott a város könyvnyomdájában.